

NORDPLUS-vaihto-ohjelma

NORDPLUS (Nordiskt program för utbyte av lärare och studerande vid universitet och högskolor) on Pohjoismaisen Ministerineuvoston käynnistämä ja rahoittama viiden vuoden (1989–1993) kokeilutoiminta, jonka tavoitteena on edistää pohjoismaista opiskelijoiden ja opettajien vaihtoa sekä edistää yhteistyötä pohjoismaisten korkeakoulujen kesken. Korkeakoulujen ja yliopistojen lisäksi se koskee myös muita oppilaitoksia, joiden opinnot rakentuvat lukion pohjalle.

NORDPLUS-ohjelma sisältää stipendejä opiskelijoita ja opettajia varten, stipendejä nk. tutustumismatkoja varten, jolloin yhteistyön edellytyksiä kartoitetaan sekä vuodesta 1990 stipendejä yhteisten kurssien järjestämistä varten. Määräraha vuoden 1989 NORDPLUS-stipendejä varten on 10 miljoonaa Tanskan kruunua. Vuotta 1990 varten on ehdotettu noin 15 miljoonaa. Vuosina 1991–1993 on jaossa noin 1200 kokovuoden stipendiä. Stipendeistä päättää Pohjoismaisen Ministerineuvoston asettama johtoryhmä, jossa kaikki pohjoismaat ovat edustettuina kahdella edustajalla. Kaikki NORDPLUS-asiat koordinoidaan Pohjoismaisen Ministerineuvoston kulttuurisihteeristöstä käsin Kööpenhaminassa. Korkeakoulut ovat nimenneet NORDPLUS-yhdyshenkilöt korkeakoulujen sisäistä NORDPLUS-asioiden koordinoimista varten.

NORDPLUS-stipendin hakeminen edellyttää sekä korkeakoulujen että laitosten yhteistoimintaa. Perusedellytyksenä on korkeakoulujen välinen (rehtorien allekirjoittama) yleissopimus. Yleissopimuksessa asianomaiset korkeakoulut sitoutuvat noudattamaan tiettyjä NORDPLUS-ohjelmaan sisältyviä periaatteita; opiskelijan on voitava omassa tutkinnossaan laskea hyväkseen toisessa pohjoismaassa suorittamansa opinnot, vastaanottava yliopisto avustaa stipendiaatteja asunnon hankinnassa, stipendiaateilla on samat edut ja velvollisuudet kuin korkeakoulujen omilla opettajilla ja opiskelijoilla. Esim. Helsingin yliopistolla on yleissopimukset 10 pohjoismaisen korkeakoulun kanssa (neljä uutta tekeillä). Lisäksi maatalous-metsätieteellisellä tiedekunnalla ja svenska social- och kommunalhögskolanilla (valtiotieteellinen tiedekunta) on sopimukset vastaavien pohjoismaisten korkeakoulujen kanssa.

Kun yleissopimus on olemassa, voivat pohjoismaiset laitokset keskenään sopia yhteisestä

hakemuksesta. Hakemuksen on aina oltava vaihtostipendejä hakevien laitosten esimiesten allekirjoittama. Tavallisinta on, että kaksi laitosta tekee yhteisen hakemuksen, mutta niitä voi olla myös useampia. Huomattavaa on, että laitokset hakevat stipendejä, eivät yksittäiset opiskelijat tai opettajat. Käytännössä voivat opiskelijat ja opettajat, joille stipendejä haetaan, olla tiedossa kun hakemus tehdään tai sitten heidät valitaan stipendien varmistuttua. Helsingin yliopistossa monen laitoksen yhteishakemus jonkin pohjoismaisen laitoksen kanssa on syntynyt opiskelijoiden aktiivisuuden ansiosta.

Perustutkintoja opiskelevia opiskelijoita varten on olemassa 1/2 lukukauden (3 000 DKK), yhden lukukauden (6 000 DKK) ja kahden lukukauden (12 000 DKK) stipendejä. Lisäksi myönnetään matka-avustuksia. Opiskelijat saavat ulkomailla opiskellessaan lisäksi korotetun opintotuen.

Opettajastipendit ovat yhdestä neljään kuukauteen (5 400 DKK/kuukausi). Lisäksi edellytetään, että kotiyliopisto maksaa stipendiaateille täyden palkan stipendiaajalta. Opettajien stipendien tarkoituksena on, että opettaja tutustuu pohjoismaiseen alansa koulutukseen ja itsekin osallistuu opetukseen. Stipendejä ei myönnetä tutkimustyöhön.

Stipendit tutustumismatkoja varten (2–3 päivän kokonaiskustannukset) ovat yhteistyön käynnistämiseksi. Uutena stipendimuotona tulee ensi vuonna määräraha korkeakoulujen yhteisten kurssien pitämistä varten. Määräraha myönnetään kurssien suunnitteluun, matkoihin ja kurssin aikana opettajien ja opiskelijoiden ylläpitokustannuksiin.

NORDPLUS-hakuja on kaksi vuodessa. Seuraava on 1.3.1990.

NORDPLUS-stipendien maksuliikenteestä vastaa se korkeakoulu, jonka laitos yhteishakemuksessa on merkitty vastuulaitokseksi.

Helsingin yliopistosta muualla pohjoismaissa on ollut 26 stipendiaattia, Pohjoismaista on tai on ollut 10 stipendiaattia Helsingin yliopistossa. Valtaosa stipendiaateista on opiskelijoita. NORDPLUS-ohjelmassa edellytetään, että stipendit ajan myötä jakautuvat tasaisesti yhteistyöosapuolten kesken.

Helsingin yliopiston NORDPLUS-yhdyshenkilö on Tuula Ikonen.